

Tjänsteutlåtande

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum 2018-10-19

Dnr KS 2018/0044

Till Kommunstyrelsen

Svar på medborgarförslag nr 6/2018 - Utökad skolskjuts för elever med särskilda behov

Sammanfattning

I ett medborgarförslag föreslås att Österåkers kommun utökar möjlighet till skolskjuts för elever som på grund av särskilda behov behöver en anpassad skolklass utanför kommunens gränser.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens planarbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Anse medborgarförslag nr 6/2018 besvarat med hänvisning till att det redan i dag finns möjlighet att bevilja aktuella resor med stöd av skollagen och kommunens riktlinjer för skolskjuts samt att de rutiner som tillämpas vid provning av avsteg från tilläggsregeln i skolskjutsriktlinjerna tryggar en allsidig provning.

Bakgrund

I ett medborgarförslag (nr 6/2018) inkommet till Österåkers kommun 2018-02-01 föreslås att kommunen ser över möjligheten för att utöka skolskjuts genom att bevilja enskilda resor eller i fall där det är möjligt, samåkningsresor för barn med skolomsorg i annan kommun.

Byggnadsnämnden har i sitt svar på medborgarförslaget redovisat att det redan idag finns möjlighet att enligt kommunens riktlinjer bevilja resor utanför kommunen.

Förvaltningens slutsatser

Skolskjuts enligt tilläggsregeln i skolskjutsriktlinjerna

Enligt skolskjutsriktlinjerna som huvudsakligen baserar sig på vad som sägs i skollagen så är elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller går i en annan kommuns grundskola på grund av särskilda skäl eller på grund av eget val endast berättigade till skolskjuts om de uppfyller skollagens krav på skolskjuts till följd av färdvägens längd, trafikförhållandena, funktionshinder eller annan särskild omständighet och om skolskjuts kan anordnas utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter.

Begreppet ekonomiska svårigheter som är hämtat från skollagen, kräver sin egen förklaring. Redan lagrådet ifrågasatte om en sådan innebörd var avsedd och förordade att ett mera relevant uttryck valdes. Regeringen instämde med Lagrådet i att ordet ”svårigheter” i och för sig kunde anses mindre adekvat från rent språklig synpunkt. Uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” var emellertid ett i skollagstiftningen etablerat begrepp som hade använts under lång tid utan att några tillämpningsproblem uppmärksammats. Det var enligt

Tjänsteutlåtande

regeringen svårt att förutse hur tillämpningen skulle påverkas av en ändrad terminologi, om denna inte var tillräckligt övervägd. Regeringen ansåg därför att uttrycket borde användas även i den nya skollagen.

Av förarbetena får därmed anses följa att regeln i 10 kap. 32 § andra stycket andra meningen skollagen ska förstås så, att kommunen är skyldig att tillhandahålla kostnadsfri skolskjuts för en elev som valt en annan skola än den kommunen anvisat om det kan ske utan merkostnader för kommunen. Det finns också rättsfall som styrker denna tolkning.

Utgångspunkten för bedömningen av ekonomiska svårigheter utgörs alltså av den kostnad kommunen skulle ha haft för skolskjuts om eleven gått i den skola som kommunen skulle ha placerat eleven i. Om skolskjutsen till den av eleven valda skolan är dyrare än vad det skulle ha varit i placeringsskolan saknas rätt till skolskjuts. Detta innebär att skolskjuts till skolor utanför kommunen endast beviljas om de sker med allmänna kommunikationer.

Avsteg från riktlinjerna

Österåkers kommuns skolskjutsriktlinjer innehåller dock också en avstegsbestämmelse som innebär att Österåkers kommun öppnar för en mer generös prövning än den som skulle följa av en mer strikt tillämpning av skollagens bestämmelse.

Om det på grund av särskilda skäl skulle framstå som orimligt att tillämpa gällande riktlinjer, (tilläggsregeln), på sätt som föreskrivs i ett enskilt ärende, ska ärendet tas upp till behandling och byggnadsnämnden kan då i det enskilda fallet besluta om mer generös tillämpning. Av detta följer att byggnadsnämnden redan i dag har möjlighet att bevilja skolskjuts till skolor utanför kommunen på annat sätt än med allmänna kommunikationer.

Exempel på där denna undantagsbestämmelse tillämpats och taxiresor till skolor utanför kommunen beviljats är:

- Elever som behöver någon form av vård enligt vårdplan i anslutning till skolverksamheten.
- Elever som inlett sin skolgång vid enhet utanför kommunen där byggnadsnämnden ansett det orimligt att dessa elever skall behöva byta skola.

Andra exempel på situationer som kan manifesteras skäl för byggnadsnämnden att fatta beslut om avsteg kan vara hot, mobbing och särskilda sociala omständigheter.

För att säkerställa att prövningen av avstegen sker på ett ur skolverksamhetens perspektiv adekvat sätt har samhällsbyggnadsförvaltningen nu överenskommit med skolförvaltningen och produktionsförvaltningen att ansvarig handläggare inom samhällsbyggnadsförvaltningen, med beaktande av gällande sekretessbestämmelser alltid ska inhämta yttrande från sakkunniga vid berörda förvaltningar. För att ytterligare säkra en så allsidig belysning av avstegsärendena som möjligt, har byggnadsnämnden beslutat att alla avslag tills vidare måste beslutas av byggnadsnämnden vid nämndens sammanträde. Föredragning och redovisning för nämnden sker medels avidentifierade handlingar.

Tjänsteutlåtande

Tidigare beredning

Byggnadsnämndens sammanträde 2018-04-24, § 4:11.

Bilaga

Protokollsutdrag från Byggnadsnämndens sammanträde 2018-04-24, § 4:11.

Kent Gullberg
Samhällsbyggnadschef

6/2018

ÖSTERÅKERS KOMMUN
KOMMUNSTYRELSEN

2018 -02- 01

D.nr:

KS 2018/0044 (1) ✓

Skickas till:
Kommunfullmäktige i Österåkers kommun
Kommunkansliet
184 86 Åkersberga

Medborgarförslag

Förslag (endast ett ämne)* Utökad Skolskjuts för elever med särskilda behov
Beskrivning* I Österåker idag finns ca 40 st barn som har behov av skola utanför kommunen. Detta när instanser som tex BUP anser att Österåker ej kan tillgodose elevernas behov. Många gånger ligger behovet inom området för NPF. Sedan 2015 har inget nytt beslut beviljats skolskjuts utanför kommunens gränser. Detta leder till att många gånger hårt emotionellt belastade vårdnadshavare inte kan börja komma in i samhället igen efter en lång tid av kamp för deras barn. Detta i sin tur leder till ökade samhällskostnader i form av svårigheter att arbeta och stödjande insatser från tex psykiatri och rehabilitering. Mitt förslag är att se över möjligheten för att utöka skolskjuts genom att bevilja enskilda resor eller i fall där det är möjligt samåkningsresor för barn med skolomsorg i annan kommun.
Namn* Johan Agge

Jag samtycker till publicering av mitt namn tillsammans med mitt medborgarförslag på kommunens webbplats. Om jag inte samtycker publiceras endast medborgarförslaget.

Nedanstående kontaktuppgifter kommer inte att publiceras på kommunens webbplats.

Kontaktuppgifter

Adress*	Postadress*
Telefon*	Mobil
E-postadress	

Underskrift

Ort och datum*
Namnteckning*
Namnförtydligande

* Obligatoriska uppgifter

§ 4:11

Svar på medborgarförslag nr 25/2017 – Diskussion om skolskjuts till angränsande kommuner samt medborgarförslag nr 6/2018 – Utökad skolskjuts för elever med särskilda behov

Beslut

Byggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsens Planarbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

1. Medborgarförslag nr. 6/2018 anses besvarat med hänvisning till att det redan i dag finns möjlighet att bevilja aktuella resor, med stöd av skollagen samt kommunens riktlinjer för skolskjuts.
2. Medborgarförslag nr. 25/2017 anses besvarat med hänvisning till dagens behandling av medborgarförslagen nr. 6/2018 samt nr. 25/2017 i kommunfullmäktige.

Särskilda yttranden

Till beslutet fogas tre särskilda yttranden inlämnade av den socialdemokratiska gruppen, miljöpartiet samt centerpartiet. Samtliga dessa yttranden redovisas längst ned i beslutet.

Sammanfattning

Det som föreslås, gällande skolskjuts, i det aktuella medborgarförslaget nr 6/2018 bedöms redan i dag vara möjligt för nämnden att besluta om vid sin hantering av skolskjutsansökningar. När det gäller medborgarförslag nr 25/2017 kan en sådan diskussion som föreslås, ses som en naturlig följd av behandlingen av medborgarförslag nr 6/2018.

Bakgrund

I ett medborgarförslag (nr 25/2017) inkommet till Österåkers kommun 2017-12-22 framställs en önskan om att Kommunfullmäktige ska diskutera det faktum att barn som behöver skolskjuts till andra kommuner inte får det, utan får lov att lösa det med hjälp av släktingar eller till och med frånvaro från skolan trots skolplikten.

I ett medborgarförslag (nr 6/2018) inkommet till Österåkers kommun 2018-02-01 föreslås att kommunen ser över möjligheten för att utöka skolskjuts genom att bevilja enskilda resor eller i fall där det är möjligt, samåkningsresor för barn med skolomsorg i annan kommun. Ärendet har remitterats till Byggnadsnämnden samt till Kommunstyrelsen, för slutligt avgörande i Kommunfullmäktige.

Nämndens slutsatser

Av riktlinjer för skolskjuts, beslutade av KF 2013-12-16, framgår under punkterna 8, 9 samt 10 följande:

8. Annan särskild omständighet

Skollagen innehåller även en skyldighet för kommunen att anordna skolskjuts för elever på grund av "annan särskild omständighet". Syftet med denna punkt är att fånga upp situationer där det framstår som nödvändigt eller motiverat att bevilja skolskjuts trots att skolskjuts inte kan beviljas på grund av färdvägens längd, trafikförhållandena eller funktionshinder hos elev.

Bedömningen görs utifrån de förutsättningar som är aktuella i det enskilda ärendet. Det kan t.ex. vara fråga om hotsituationer, mobbingssituationer, särskilda sociala omständigheter etc.

9. Skolskjuts enligt tilläggsregeln

Elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller går i en annan kommuns grundskola på grund av särskilda skäl eller på grund av eget val är endast berättigade till skolskjuts om de uppfyller skollagens krav på skolskjuts till följd av färdvägens längd, trafikförhållandena, funktionshinder eller annan särskild omständighet och om skolskjuts kan anordnas utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter.

Utgångspunkter för bedömningen är hurvida anordnandet av skolskjuts i dessa fall kan då ekonomiska och organisatoriska svårigheter för kommunen ska göras utifrån vilken skyldighet kommunen haft i fall eleven valt att gå i den skola som han eller hon placerats i. Utgångspunkten för bedömningen av ekonomiska svårigheter utgörs alltså av den kostnad kommunen skulle ha haft för skolskjuts om eleven gått i den skola som kommunen skulle ha placerat eleven i. Om skolskjutsen till den av eleven valda skolan är dyrare än vad det skulle ha varit i placeringskolan saknas rätt till skolskjuts. Detta innebär att skolskjuts till skolor utanför kommunen endast beviljas om de sker med allmänna kommunikationer. Motsvarande bedömning görs med beaktande av de organisatoriska svårigheter som kan uppkomma.

Om förutsättningarna för skolskjuts enligt tilläggsregeln inte är uppfyllda till följd av organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen har eleven inte heller rätt att få ersättning för skolskjuts upp till det belopp som skolskjutsen skulle ha kostat om eleven valt att gå i placeringskolan.

För elever som går i kommunal skola eller i fristående skola utanför Österåkers kommun föreligger rätt till skolskjuts med allmänna kommunikationsmedel om kravet på avstånd till anvisad skola inom Österåkers kommun är uppfyllt.

10. Avsteg från riktlinjerna

Riktlinjerna utgör tillämpningsföreskrifter till gällande författningsbestämmelser om skolskjuts. Om riktlinjerna i något avseende strider mot författningsbestämmelser eller mot fastställd tolkning av skolskjutsbestämmelserna ska riktlinjerna inte tillämpas i dessa delar.

Om det på grund av särskilda skäl skulle framstå som orimligt att tillämpa gällande riktlinjer på sätt som föreskrivs i ett enskilt ärende ska ärendet tas upp till behandling i nämnden och nämnden kan då i det enskilda fallet besluta om annan tillämpning av riktlinjerna.

Av detta följer att byggnadsnämnden redan i dag har möjlighet, att utifrån gällande riktlinjer, besluta om att bevilja skolskjuts till skolor utanför kommunen. Om så ska ske, har att beslutas av byggnadsnämnden i varje enskilt ärende utifrån dess förutsättningar.

Särskilt yttrande från den Socialdemokratiska gruppen:

Särskilt yttrande från S-gruppen betr. svar på medborgarförslag gällande skolskjuts.

Vi anser att riktlinjerna behöver ses över utifrån aspekten att det är svårt för Byggnadsnämnden att avgöra om den utbildning som erbjuds är likvärdig och svarar mot den enskilda elevens behov. En ytterligare aspekt är den enskildes förutsättningar att klara av att åka ensam med allmänna kommunikationer. För många med NPF-relaterade funktionsstörningar blir deras rätt till att fritt välja skola starkt begränsad när inte skolskjuts till en annan kommun beviljas.

Särskilt yttrande från Miljöpartiet:

Ang. betalda skolresor

Vi i Miljöpartiet anser att de barn som behöver gå i skola som har anpassad undervisning med mindre grupper eller annan anpassning pga särskilt behov såsom exempelvis ASD (Autism Spectrum Disorder) ADHD, dyslexi eller språkstörning ska ha rätt till betald skolskjuts trots att skolan inte är den av kommunen anvisade eller ligger i Österåkers kommun.

Anledningen är att vi anser att kommunen inte kan anvisa ett lämpligt alternativ som har miljö, bemanning och strategi för att möta dessa barn inte har lediga platser. För oss är det självklart att alla barn ska gå i en skola som kan möta deras behov.

Det anvisade alternativet är tyvärr ofta är en klass med cirka 25 elever där den fysiska miljön inte är anpassad, där personalen inte har adekvat utbildning, och där tilläggsbelopp inte räcker fullt ut till att anställa resurs för att tillgodose barnets behov. Många av dessa barn har även ett extra starkt behov av kontinuitet när det gäller personal att knyta an till. En kontinuitet som inte så ofta kan upprätthållas i den "vanliga" skolan.

Om det anvisade alternativet ska gälla måste kommunen satsa på att anpassa fysisk miljö, grupperns storlek, struktur på rast/fritidsverksamhet. Dessutom måste den säkerställa att resurser räcker samt att personalen har utbildning inom bland annat NPF. Fram till dess kommer ytterst få barn med dessa särskilda behov att fungera i skolan vilket leder till att familjer måste söka annan lösning, inte sällan utanför kommunens gränser.

Vem som avgör vilken skola och anpassning som är rätt för barnet samt om barnet ska ha rätt till skolskjuts måste bedömas av expertisen inom BUM/BUP/III, alltså varken i Skolnämnd eller Byggnadsnämnd. Dessa beslut skall ses som ett biståndsbehov i Vård- och omsorgsnämnden och får ej vara styrda av ekonomi. I dessa beslut ska man som alltid se till barnets och dess familjs bästa.

Särskilt yttrande från Centerpartiet:

Särskilt yttrande gällande ärende 11 nämndsammanträdet 2018 04-24 avseende tjänsteutlåtande som svarar på medborgarförslag nr 25/2017 --Diskussion om skolskjuts till angränsande kommuner samt nr 6/2018 – Utökad skolskjuts för elever med särskilda behov. 2018-03-20

Centerpartiet vill understryka vikten av att skolförvaltningen, produktionsstyrelsen och samhällsbyggnadsförvaltningen för en tät dialog i varje enskilt ärende för att säkerställa att de barn som verkligen har särskilda behov får de tillgodosedda i den skola placering har skett. Om det efter en sådan dialog bedöms eller utlåtande från exempelvis BUP att inte behoven kan uppfyllas på den anvisade skolan inom kommunen så kan det vara nödvändigt att erbjuda skolskjuts till annan skola i angränsande kommun som kan tillgodose elevens behov. Det får inte falla mellan stolarna, alla elever måste få sina behov tillgodosedda.

Centerpartiets ledamot i Byggnadsnämnden.
Lars G Rutgersson

Tjänsteutlåtande

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum 2018-03-19

Dnr KS 2018/0044(4)

Till Byggnadsnämnden

Svar på medborgarförslag nr 6/2018 – Utökad skolskjuts för elever med särskilda behov

Sammanfattning

Det som föreslås, gällande skolskjuts, i det aktuella medborgarförslaget bedöms redan i dag vara möjligt för nämnden att besluta om vid sin hantering av skolskjutsansökningar.

Beslutsförslag

Byggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Medborgarförslag nr. 6/2018 anses besvarat med hänvisning till att det redan i dag finns möjlighet att bevilja aktuella resor, med stöd av skollagen samt kommunens riktlinjer för skolskjuts.

Bakgrund

I ett medborgarförslag inkommet till Österåkers kommun 2018-02-01 föreslås att kommunen ser över möjligheten för att utöka skolskjuts genom att bevilja enskilda resor eller i fall där det är möjligt, samåkningsresor för barn med skolomsorg i annan kommun. Ärendet har remitterats till Byggnadsnämnden samt till Kommunstyrelsen, för slutligt avgörande i Kommunfullmäktige.

Förvaltningens slutsatser

Av riktlinjer för skolskjuts, beslutade av KF 2013-12-16, framgår under punkterna 8, 9 samt 10 följande:

8. Annan särskild omständighet

Skollagen innehåller även en skyldighet för kommunen att anordna skolskjuts för elever på grund av "annan särskild omständighet". Syftet med denna punkt är att fånga upp situationer där det framstår som nödvändigt eller motiverat att bevilja skolskjuts trots att skolskjuts inte kan beviljas på grund av färdvägens längd, trafikförhållandena eller funktionsbinder hos elev.

Bedömningen görs utifrån de förutsättningar som är aktuella i det enskilda ärendet. Det kan t.ex. vara fråga om hotsituationer, mobbingsituationer, särskilda sociala omständigheter etc.

9. Skolskjuts enligt tilläggsregeln

Elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller går i en annan kommuns grundskola på grund av särskilda skäl eller på grund av eget val är endast berättigade till skolskjuts om de uppfyller skollagens krav på skolskjuts till följd av färdvägens längd, trafikförhållandena,

Tjänsteutlåtande

funktionsbinder eller annan särskild omständighet och om skolskjuts kan anordnas utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter.

Utgångspunkter för bedömningen är hurvida anordnandet av skolskjuts i dessa fall kan då ekonomiska och organisatoriska svårigheter för kommunen ska göras utifrån vilken skyldighet kommunen haft i fall eleven valt att gå i den skola som han eller hon placerats i. Utgångspunkten för bedömningen av ekonomiska svårigheter utgörs alltså av den kostnad kommunen skulle ha haft för skolskjuts om eleven gått i den skola som kommunen skulle ha placerat eleven i. Om skolskjutsen till den av eleven valda skolan är dyrare än vad det skulle ha varit i placeringskolan saknas rätt till skolskjuts. Detta innebär att skolskjuts till skolor utanför kommunen endast beviljas om de sker med allmänna kommunikationer. Motsvarande bedömning görs med beaktande av de organisatoriska svårigheter som kan uppkomma.

Om förutsättningarna för skolskjuts enligt tilläggsregeln inte är uppfyllda till följd av organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen har eleven inte heller rätt att få ersättning för skolskjuts upp till det belopp som skolskjutsen skulle ha kostat om eleven valt att gå i placeringskolan. För elever som går i kommunal skola eller i fristående skola utanför Österåkers kommun föreligger rätt till skolskjuts med allmänna kommunikationsmedel om kravet på avstånd till anvisad skola inom Österåkers kommun är uppfyllt.

10. Avsteg från riktlinjerna

Riktlinjerna utgör tillämpningsföreskrifter till gällande författningsbestämmelser om skolskjuts. Om riktlinjerna i något avseende strider mot författningsbestämmelser eller mot fastställd tolkning av skolskjutsbestämmelserna ska riktlinjerna inte tillämpas i dessa delar.

Om det på grund av särskilda skäl skulle framstå som orimligt att tillämpa gällande riktlinjer på sätt som föreskrivs i ett enskilt ärende ska ärendet tas upp till behandling i nämnden och nämnden kan då i det enskilda fallet besluta om annan tillämpning av riktlinjerna.

Av detta följer att byggnadsnämnden redan i dag har möjlighet, att utifrån gällande riktlinjer, besluta om att bevilja skolskjuts till skolor utanför kommunen. Om så bör ske, har att beslutas av byggnadsnämnden i varje enskilt ärende utifrån dess förutsättningar.

Katarina Nilsson
Kart- och mätchef